

CAPUT VIII.

DE FORMA IMPERII SACRI.

§. LXXXI.

De subjecto imperii sacri.

Ecclēsiā Christi societatem esse rectoriam ac summa quidem potestate præditam, quæ usitato in sacris nomine *clavium potestas* dici solet, superiore capite demonstratum est. Restat, ut penes quem sacrum hoc ac supremum imperium resideat, et quæ sit canonica ecclesiastici regiminis formula, investigemus.

Schol. Imperii forma quum varia esse possit pro arbitratu eorum, qui in societates coeunt, tum vero triplex præcipue in rebus publicis usitata est, *monarchica* scilicet, *aristocratica* et *democratica*. Hæ dicuntur formæ *simplices*. Quæ ex tribus aut duabus saltem aliquid participant, *mixtæ* vocantur, cujusmodi est *monarchico-aristocratica*. Distat ab hac *monarchia limitata*, quæ non ex divisione jurium, sed ex eorum circumscripto legibus exercitio nascitur. Factum esset utique et rectius et utilius, si, qui de regimine sacro Ecclesiæ commentati sunt, exemplo sanctorum Patrum ab his vocum profanarum notionibus ad rerumpublicarum formam quam Ecclesiæ declarandam aptioribus abstinissent. Quoniam tamen in usum semel receptæ sunt, utemur iis et nos, ea tamen cautione, ut non putemus, ullam ex his satis congruam esse ad eam exprimendam regiminis formulam, quam Christum Ecclesiæ suæ præscripsisse à Sanctis Patribus traditum est.

§. LXXXII.

Veterum quorundam Theologorum sententia.

Clavium potestatem *Christus* in quem proxime, ut ajunt, atque *immediate* contulerit, non una est nec Theologorum nec Jurisperitorum sententia. Una veterum est quorundam, sed paucorum *Turrecrematæ* fortasse (1). et *Jacobatii solius* (2), quibus *Apostolos* non à *Christo* immediate, sed à *Petro* potestatem, quam exercuisse leguntur, jurisdictionemque accepisse, totumque adeo imperium sacrum in unum *Petrum* collatum fuisse à *Domino*, serio creditum est. Hanc opinionem refellit *Bellarminus* (3) non immerito: est enim, si qua alia divinis litteris adversa liquidissime. *Apostolos* instituit *Christus* vocans discipulos suos, et eligens duodecim ex ipsis, quos et *Apostolos* nominavit (4). His ait: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos* (5): his ligandi peccata solvendique potestatem ipse Dominus imperitus est (6). Unde *Paulus* se *Apostolum* dicebat non ab hominibus, neque per hominem, sed per *Jesum Christum* (7). Conf. *Tournellius*, *Colletus*, *Juenin*, et alii Theologi recentiores.

§. LXXXIII.

Quam et quidam recentiores non prorsus deserunt.

Hæ itaque sententia prorsus repudianda est. Alios

- (1) *Sum. de eccles. lib. 2. cap. 54.*
- (2) *Lib. 10. de conc. art. 7.*
- (3) *Lib. 4. de Rom. Pont. cap. 23.*
- (4) *Luc. cap. VI. 13.*
- (5) *Joann. cap. XX. 21.*
- (6) *Matth. cap. XVIII. 18.*
- (7) *Gal. cap. I.*

quod nimis esset perspicue in sacris litteris traditum, quam ut posset in dubium revocari, potestatem clavium *Apostolis* ab ipso esse collatam *Servatore* (§. LXXXII.), aliam eamque geminam viam ingressos reperio. *P. Viator à Cocaleo*, qui sub commentitio *Itali* nomine volumen epistolarum haud exile adversus *Just. Febronium* elucubravit, potestatem clavium, quam *Christus* immediata missione iis tradidit, non tam spectasse ait jurisdictionem fori *exterioris* quam *interioris* (1): quæ interpretatio à superiore illa *Jacobatii* refutata à *Bellarmino* haud multum distat, sed nec minus à veritate aliena. Ecquis enim *Sanctorum Patrum* in sacræ Scripturæ memoratis locis interpretandis hoc uspiam discrimine usus est, ut relicta *Apostolis* ceteris interna jurisdictione (§. LXIV.) uni *Petro* externam adjudicet? Imperii sacri vim summam in jure excommunicandi sitam esse ex *Matthæo* constat (§. LXXI.): id autem jus, quod procul omni dubio ad exterius forum pertinet, *Apostolis* à *Domino* immediate tributum esse ex iis manifestum est, quæ subjiciuntur proxime apud Evangelistam: *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cælo.* Quid *Paulus*? *Ecclesias* ordinat, *Episcopos* instituit, *leges* rogat, *delicta* coërcet. Quo jure? nempe jure apostolatus, quod se non ab homine, verum à *Jesu Christo* accepisse contra æmulos probat (§. LXXXIII.) An hæc quoque *Italo* huic *Theologo* interius magis quam exterius forum spectasse videntur?

§. LXXXIV.

Contra Patrum mentem.

Et quid tandem bonus vir hic *SS. Patribus* faciet illis, qui quas *Christus* dedit *Petro* principaliter, eas-

(1) *Pag.* 39.

dem claves *Apostolis* quoque ceteris datas fuisse disertissime tradiderunt? Innumera sunt in hanc sententiam eorundem testimonia, ex quibus adscribo pauca. *Cyprianus* in libro de unitate *Ecclesiæ*: *Loquitur Dominus ad Petrum*: Tu es *Petrus* ::: Tibi dabo claves regni cælorum ::: Et quamvis *Apostolis* omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat, et dicat, sicut misit me *Pater*, et ego mitto vos ::: tamen ut unitatem manifestaret, unitatis ejusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit. Hoc erant utique et ceteri *Apostoli*, quod fuit *Petrus*, pari consortio præditi honoris et potestatis. *Basilii* (1): *Petre*, inquit, amas me plus his? pasce oves meas. Et omnibus deinde pastoribus ac magistris eandem tribuit potestatem. *Ambrosius* (2): *Dominus* dedit *Apostolis* peccata solvenda ::: Audi dicentem: Tibi dabo claves regni cælorum ::: ut et solvas et liges ::: Quod *Petro* dicitur, *Apostolis* dicitur. *Hieronymus* (3): *At dicis*: Super *Petrum* fundatur *Ecclesia*, licet id ipsum in alio loco super omnes *Apostolos* fiat, et cuncti claves regni cælorum accipiant. Similia *Augustinus* (4): *Dominus* *Jesus* discipulos suos ante passionem suam elegit, quos *Apostolos* appellavit. Inter hos pene ubique solus *Petrus* totius *Ecclesiæ* meruit gestare personam. Propter ipsam personam quam totius *Ecclesiæ* solus gestabat, audire meruit: Tibi dabo claves regni cælorum. Has enim claves non homo unus, sed unitas accepit *Ecclesiæ* ::: Nam ut noveritis *Ecclesiam* accepisse claves regni cælorum, audite in alio loco quid *Dominus* dicat omnibus *Apostolis* suis: Accipite *Spiritum Sanctum*, et continuo, si cui dimiseritis peccata, dimittentur ei; si cujus tenueritis, tenebuntur. Hoc ad claves pertinet, de quibus dictum est, quæ

(1) *Monast. Const. can.* 22.(2) *Enarr. in Psal. XXXIII. n.* 37.(3) *Lib. 1. cont. Jovin. n.* 26.(4) *Serm. 295. alias 108. de div. cap.* 2.

solveritis in terra, cet. Nonne perspicua sunt hæc in primis, minimeque ambigua? quid igitur? an potestas clavium tributa *Petro* forum dumtaxat internum spectabat? aut si hæc non, cur magis reliquorum Apostolorum?

SCHOL. Addi his possunt Cyrillus Alexand. *lib. 12. in Joann. S. Leo serm. 3. in annivers. assumpt. suæ.* Eucherius Lugd. *homil. de natali Petri.* Beda *lib. 4. cap. 16. in Matth.* alique prope innumeri. Du-Pin *de antiq. Eccles. discipl. diss. 6. §. 1.*

§. LXXXV.

Bellarmini et aliorum sententiæ.

Peropportune his intercedit Actor vindicati Anti-Febronii. Vere, inquit ille (1), *Patres adserunt, claves fuisse non soli Petro, sed ceteris etiam Apostolis traditas; sed aliæ claves sunt, quas Petrus cum Apostolis accepit, aliæ quæ uni ipsi fuerunt concessæ.* Et ne diu nos suspensos teneat, *claves, pergit, Apostolis commissas fuisse claves extraordinariæ cujusdam potestatis, quæ in ipsis quemadmodum apostolatus, cui intrinseca fuit, extinguenda erat: contra ordinariæ potestatis in ipsos quoque Apostolos fuisse claves Petri, quæ proinde ad ejus successores, ac per hos etiam ad Apostolorum successores Episcopos in perpetuum universæ Ecclesiæ commodum permansuræ transmitti debuerunt.* Nam vel ipsa, ait porro, *episcopalis potestas, quæ extraordinariæ illius pars magna fuit, etsi cum Apostolis interire non debuit, sed semper in Ecclesia perstare (quo illa Christi spectant: ecce ego vobiscum, id est, cum illis quoque, qui post vos pastorum munere fungentur, usque ad consummationem sæculi) non tamen per Apostolos transferri debuit,*

(1) *Part. 1. diss. 2. cap. 2. §. 6.*

sed per Petrum, qui claves solus ceteris (præter Apostolos) communicandas accepit.

SCHOL. Quæ acuti vindicis dicta quo pertineant, facile quisque, qui vel modice in his est studiis versatus, potest animadvertere. Huc nempe, ut ex quo è vivis sublatis sunt Apostoli, omnem regendæ Ecclesiæ potestatem à Christo perpetuam institutam penes unum Ecclesiæ Romanæ summum Antistitem constituisse lectoribus persuadeat: quæ jam dudum Baronii, Bellarmini, Charlasii aliorumque sententia fuit. Omne itaque, si his viris credimus, imperium sacrum Romano Præsuli à Christo traditum est: quandoquidem autem unus superesse cætui universo non possit debite, cogitur ille quidem plures alios in partem vocare pastoralis sollicitudinis, sed potestate instruendos pro arbitratu arctiore laxioreve, eaque ab imperio summi Pastoris in omnibus dependente. Quo efficitur, ut quemadmodum unus est dumtaxat pastor, unus grex, ovile unum, unumque imperium; ita unâ etiam sit tantum totius orbis diocesis, in qua sub uno summi Pontificis episcopatu ceteri omnes tamquam vicarii suam quisque dominici gregis portionem pascit. Atque, ut dicam paucis, in uno illo Romani Pontificis episcopatu stabiliendo hæc cuncta desinunt: quem, quæ est ecclesia Romana modestia et in sorores suas æquitate, nec nunc sibi vindicat, et olim per Gregorium M. non sine quadam indignatione repulit. Conf. Petr. Collet. *Instit. theol. tom. 2. tract. de Eccles. quæst. 5.*

§. LXXXVI.

Refellitur ex Patribus.

Quæ quam procul absint à sincera Patrum traditione, nullo potest negotio demonstrari. Ac primum quidem, *claves Apostolis commissas extraordinariæ cujus-*

dam potestatis fuisse apostolico muneri intrinsecæ, ita ut cum eo extingui illam necesse fuerit, sine omni iusta ratione contendit *Anti-Febronii* sui vindex. Contra autem eas omnibus, qui post deinde futuri essent Christiani populi rectores, in *Apostolis* traditas fuisse, communis omnium *Patrum* doctrina est. *Non hæc jacto*, inquit *Cyprianus* (1), *sed dolens profero; quum te iudicem Dei constituas et Christi, qui dicit ad Apostolos, ac per hos ad omnes Præpositos, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt: Qui audit vos, me audit; et qui me audit, audit eum, qui me misit.* Ob eam rem *S. Ambrosius* (2): *Impossibile videbatur per penitentiam peccata dimitti. Concessit hoc Christus Apostolis suis, quod ab Apostolis ad Sacerdotum officia transmissum est.* Et *Nicolaus P. I.* *Subiturus tamen ad caelos hanc (Ecclesiam) Apostolis commendavit, ac per eos tanquam hæreditario jure successoribus eorum, nobis scilicet, quos pastores et Episcopos ac Pontifices super ipsam constituit.* Ex quo quidem loco apertum est, quam vere scriptum sit à *P. Zacharia*, episcopalem potestatem cum *Apostolis* quidem extinctam non esse, nec tamen per *Apostolos* transferri ad successores eorundem *Episcopos*, sed per *Petrum* unum debuisse. (§. LXXXV.) Quid enim? an *Episcopi* non sunt *Apostolorum* successores? Atqui hoc adfirmat *Cyprianus*, quum alibi sæpè, tum etiam in epistola ad *Cornelium* (3): *Laborare debemus, ut unitatem à Domino, et per Apostolos nobis successoribus traditam obtinere curemus.* *Firmilianus* (4): *Hostes unius Ecclesiæ catholicæ, in qua nos sumus, qui Apostolis successimus.* *Concilium Carthaginense: Manifesta est sententia Domini nostri Jesu Christi Apostolos suos mittentis, et ipsis solis potestatem à Patre sibi datam permittentis, quibus nos*

(1) *Epist. 69.* (2) *Epist. 42.*
 (3) *Epist. 75. inter Cyprianicas.*
 (4) *Lib. 2. de penit. c. 2.*

successimus eadem potestate Ecclesiam Domini gubernantes. *Hieronymus* (1): *Ubi cumque fuerit Episcopus sive Romæ, sive Eugubii: ejusdem meriti, ejusdem est et sacerdotii: omnes Apostolorum successores sunt.* *Episcopi* igitur, qui ex sententia *Cypriani*, vice *Christi* funguntur, et *ecclesiis dominicis in toto mundo divina dignatione præponuntur, et vicarii Domini* sunt, ut *Sanctus Ambrosius* ait, quippe ex *Jesu Christi* sententia per terræ terminos definiti, quod *Ignatius Martyr* confirmat: *Episcopi*, inquam, potestatem episcopalem successionis jure, atque immediate à *Christo* principali *Ecclesiæ suæ* capite accipiunt, non per *Petrum* nec à Romano Pontifice, ut *Bellarminus* disputat. Quod etiam ex *Apostolo* non obscure colligas *Episcopos* admonente, attenderent sibi, atque universo gregi, in quo eos *Spiritus Sanctus* posuit *Episcopos* regere *Ecclesiam Dei* (2); etsi non nesciam, quantum operæ dederint *Vargas*, *Charlasius*, alii, ut testimonii hujus vim, si fieri posset, infringerent. *Conf. Anti Febr. vindic. part. 1. dissert. 3. cap. 2. §. 6.*

SCHOL. Juvat adscribere verba *Theologi*, quo nemo feliciter *Thomassino* iudice in hujus doctrinæ penetralia invasit. Ea hæc sunt: *Christum refert Episcopus, et vicem ejus in terris gerit, ut sæpe docent Sancti Patres.* Sicut ergo *Christi sacerdotium vim omnem sacerdotalem perfectamque pascendi gregis potestatem complectitur, ita ut varias in ea plenitudine et perfectione conclusas potestates distinguere quidem discernereque liceat, dissociare vero et inter se quodammodo discindere sit piaculum, non secus ac Divinitatis ipsius dotes perfectionesque ita distinguimus, ut non dividamus: sic episcopatus plenitudinem sacerdotii et pastoralis muneris perfectionem natura sua continet: Christus enim perfectionem sacerdotii à Patre accepit, quando ab*

(1) *Epist. 146. edit. Veron. alias 85.*

(2) *Act. XX.*

illo missus est: perfectionem deinde ejusdem sacerdotii seu episcopalem utramque potestatem simul dedit Apostolis, quando misit eos, sicut ipse à Patre missus fuerat: eandem denique perfectionem ipsi tradiderunt Episcopis, mittentes eos, sicut ipsi missi fuerunt à Christo. Conf. Nov. et veter. Eccles. discip. part. 1. lib. 1. cap. 2. §. 14.

§. LXXXVII.

Objectionibus.

Atque hæc diu constans fuit omnium sententia. De episcopalis potestatis causa proxima in Romani Pontificis suprema in Ecclesia auctoritate quærenda, dogma est priscis Ecclesiæ sæculis inauditum: decimo tertio sæculo invehit demum cœpit in theologiam, postquam scilicet philosophicis ratiocinationibus agere, quam Patres consulere plerumque maluerunt, ut ait Illust. Bossuetus (1). Verum hæc unam probant scriptoris istius confidentiam, inquit vindex Anti Febronii. Nonne ex Patrum traditioni nostram doctrinam invicte probavimus? Optatum protuli, ait, de Petro scribentem (2): Præferri omnibus Apostolis meruit, et claves regni celorum communicandas ceteris solus accepit. Recitavi S. Gregori Nysseni verba (3): Per Petrum Episcopis dedit clavem cœlestium honorum. Innocentium I. produxi, quum in epistola ad Carthaginense concilium, tum in altera ad Patres Milevitano: in quarum altera, à Petro ipsum Episcopatum et totam auctoritatem nominis hujus emerxisse, ait; in altera vero, præsertim inquit, quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres et Coepiscopo nostros non nisi ad Petrum, id est sui nominis et honoris auctorem referre debere. Addidi Stephani La-

(1) Lib. 8. cap. 11.

(2) Lib. 7. de schism. Donatist. contr. Parm.

(3) Adv. eos, qui cast. agr. fer.

risæi verba in epistola ad Bonifacium II. Quia Dominus dicente tertio, amas me? pasce oves meas, tradidit prius vobis mandatum ostendens, et per vos deinde omnibus per universum mundum sanctis ecclesiis condonavit. Ac tandem Leonem M. adduxi tum in epistola decima, tum in sermone tertio de sui adsumptione ita agentem: Magnum et mirabile, dilectissimi, huic viro consortium potentia sue tribuit divina dignatio; et si quid cum eo commune ceteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit. Hæc certe, nisi in alienum omnino sensum detorquantur, illud ipsum significant, quo S. Thomas episcopalem jurisdictionem à Petro ejusque successoribus immediate proficisci denotavit, cum scripsit promissas Petro fuisse claves, ut ostenderetur potestas clavium, per eum ad alios derivanda ad conservandam Ecclesiæ unitatem (1). Post hæc autem quid restat aliud quam ut cum Joanne Episcopo Revennate in epistola ad Gregorium M. (2), Petri sedem universali Ecclesiæ sua jura transmittere; et cum Rhemensis synodi Patribus (3) auctoritatem Episcopis per beatum Petrum principem Apostolorum divinitus collatam fateamur?

SCHOL. Ita P. Zacharia part. 1. Anti-Febr. vindæ dissert. 3. cap. 2. §. 3. pag. 439.

§. LXXXVIII.

Respondetur.

Restat vero, atque illud in primis, quod valde ve-reor, ne si hæc nimis urgeant adversarii, illud consequatur, quod nimis confidenter Jacobatius disputabat, negat autem Zacharia (§. LXXXV.), ne ipsos qui-

(1) Lib. 4. cont. gent. cap. 76.

(2) Lib. 3. epist. 57. alias 55.

(3) Tom. 6. concil. Hard. pag. 466.